

DATA. На практиці цей метод застосовується під час проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій у методиці розслідування окремих видів злочинів, у тому числі й у криміналістичній техніці. Технології мережевого аналізу, тактичного профілювання, аналізу патернів допомагають успішно розкривати й розслідувати злочини.

З огляду на викладене можемо підсумувати, що підвищення ефективності та якості розслідування нерозривно пов'язано з активним впровадженням у слідчу практику сучасних досягнень науки і техніки. Криміналістика, інтегруючи новітні досягнення науки і техніки, створює для правоохоронних органів відповідні сучасним загрозам інноваційні засоби, прийоми та методи боротьби зі злочинністю». Науково-технічний прогрес безпосередньо впливає на прискорення темпів розвитку криміналістичної науки і окремих її складових частин. Тому успішне та уміле застосування інноваційних засобів криміналістичної техніки забезпечує повноту, точність, ефективність і результативність розслідування та судового розгляду, сприяє оптимізації цієї діяльності та виконанню основних завдань кримінального провадження.

Література

1. Шепітько В.Ю., Журавель В.А., Авдєєва Г.К. Інновації в криміналістиці та їх впровадження в діяльність органів досудового слідства. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць. Харків: Право, 2011. Вип. 21. С. 39–46.

2. Лук'янчиков Б.Є., Лук'янчиков Є.Д., Петряєв С.Ю. Криміналістика: навч. посіб. у 2 ч. Ч. I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка. Київ: НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2017. С. 118–121.

3. Берназ В.Д. Інтеграція досягнень сучасної науки в слідчу діяльність. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2008. Вип. 4. С. 188–191.

4. Когутич І.І. Тенденції пристосування криміналістичних знань у здійсненні судочинства. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2013. Вип. 57. С. 336–341.

УДК 347.151(043.2)

Коваль А.О., Петрік Д.В., здобувачі вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Шведова Г.Л., к.ю.н., доцент

ЕВТАНАЗІЯ АБО ПРАВО НА СМЕРТЬ В УКРАЇНІ

Право на життя належить до природних прав людини, є невід'ємним і таким, що охороняється законом. Згідно зі ст. 3 Конституції України, як головного закону держави, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність,

недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю [1]. Отже, за чинним законодавством евтаназія є протиправною. Проте, в деяких державах світу така практика є цілком легальною і не тягне за собою правових наслідків. То чи потрібно передивитися законодавство України і додати поправки до нього, щоб до природних прав людини додати право на смерть?

Евтаназія (з грецької означає добра смерть) – це навмисне прискорення смерті, умертвіння невиліковного хворого з метою припинення його страждань. Першим, хто використав цей термін, був англійський філософ Френсіс Бекон, який ще у сімнадцятому столітті писав: «Обов'язок лікаря полягає не тільки в тому, щоб відновити здоров'я, а й у тому, щоб полегшити страждання і муки, спричинені хворобою, і це не тільки тоді, коли таке полегшення болю як небезпечного симптому може призвести до видужання, але навіть у тому разі, коли вже немає ніякої надії на порятунок і можна лише зробити саму смерть більш легкою і спокійною, оскільки ця евтаназія... вже сама собою є чималим щастям» [2].

Організовані рухи, що підтримують евтаназію, вперше з'явилися в Англії та Америці на початку ХХ століття. Так у 1977 р. в США (Каліфорнія) було ухвалено перший у світі закон «Про право людини на смерть». Упродовж ХХ століття пасивна евтаназія використовувалась у більшості країн світу. Пацієнти помирили «за попередньою домовленістю» з медиками або внаслідок офіційної відмови в лікуванні, або за допомогою ліків, що прискорювали летальний кінець [3]. Наразі евтаназія легальна в Бельгії, Люксембурзі, Нідерландах, Канаді, Німеччині, Іспанії, Колумбії, а також у деяких штатах Австралії та Сполучених Штатів.

В Україні евтаназія підпадає під статтю 139 КК, котра передбачає кримінальну відповідальність за ненадання допомоги хворому медичним працівником. Однак коментар до КК України дає наступне роз'яснення: «Якщо винна особа усвідомлювала можливість настання смерті для хворого і бажала чи свідомо допускала таке настання, то її дії повинні кваліфікуватися як навмисний злочин у залежності від наслідків, що цим спричинені» [5]. Отже, дії винного будуть кваліфіковані згідно з пунктом 1 статті 115 КК України «Умисне вбивство». До того ж у ст. 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» зазначено, що медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії – навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань [4]. Отже, в разі викриття факту заподіяння евтаназії медичний працівник буде притягнений до відповідальності за навмисне вбивство, і навіть мотив – позбавлення хворого страждань – не вплине на кваліфікацію цього злочину.

Думки щодо легалізації евтаназії в Україні є досить суперечливими. Прихильники стверджують, що змушувати людей страждати проти їхньої

волі неправильно, а дозволяти їм припинити страждання є морально виправданим. До того ж смерть є неминучою. Навіть якщо люди з невиліковними захворюваннями не вирішають скористатися евтаназією, є велика ймовірність, що вони незабаром помруть. Навіть серед українських лікарів є прихильники евтаназії. Частина з них погоджуються, що людина за своєю волею може відходити з життя, якщо таке право вибору буде прийняте медичною спільнотою. Вони запевняють, що при вирішенні подібного питання обов'язковою є участь психіатра. Противники евтаназії зазначають, що життя не можна обезцінювати, коли його цінність підірвана. Більше того досить часто прогноз термінального діагнозу не завжди точний, що призводить до неправильного вибору. За статистикою існують багато людей з невиліковною хворобою, котрі живуть більше встановленого часу. З точки зору медиків, рівень розвитку медицини ніколи не стоїть на місці, але запровадження евтаназії може пригальмувати цей розвиток, адже ні у лікарів, ні у хворих не буде мотивації продовжувати лікування. Лікарі вважають, що це знецінює те, для чого вони вчилися і так багато працювали, адже їх головною метою є робити усе можливе для порятунку життя.

Отже, на жаль чи на щастя, але Україна поки не готова для легалізації евтаназії. Необхідна демократизація та удосконалення правової системи в повному її обсязі. Обов'язково мають бути внесені поправки до останнього абзацу статті 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», а також має бути відповідне доповнення статей у другому розділі Особливої частини Кримінального кодексу. Зараз триває розробка нового ККУ, тож не виключаємо можливості, що коли він буде закінчений та прийнятий, там будуть певні положення, що регулюють евтаназію. Також, буде доречним додати окремий закон, що контролював би питання евтаназії. Саме тому, на даний момент, питання евтаназії залишається дискусійним і відкритим, як для критики, так і для пропозицій.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР: за станом на 13.09.2016 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-VR>
2. Білоконь С.В. Основи біоетики та біобезпеки: навч. посіб. Одеса: Одеський нац. ун-т імені І.І. Мечникова, 2017. 155 с.
3. Безаров О.Т. Евтаназія в контексті медичної практики (за результатами соціологічного опитування, проведеного в м. Чернівці). *Буковинський медичний вісник*. 2005. № 1. С. 149-154. URL: <http://tanat.info/eutanazija-v-konteksti-medichnoi-praktiki-24-12-2013.html>
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 лист. 1992 р. № 2801-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
5. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>